

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. Hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszámolások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

PÖLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1898

XXVII. évfolyam, 30. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 .
Félévre ——— 6 .
Negyedévre ——— 3 .
Egy óra ——— 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetések iródkában.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Kedd, február 8.

A hírlapiró.

Nagybecskerek, február 8.

„Tanácsot adni, bírálgatni késezt,
Oly könnyű, mint jóllakva értekezni
Az éhhalálnak szímtomáiról! De
A hig bizonytalanság bő levéből
Kifogni napról-napra egy kapásra
A benne uszó vékony valamit,
8 borsát-savát sebtében eltalálva
Meggyurui azzá, ki mivé kívánja,
Es jóllakotai ma is öt kenyér
Morásából éhes ötezer embert. —
Szóval: újságot írni, oh Közvélemény,
8 urad és szolgáló lenni egy személyben:
Hidd el nekem, hogy nem könnyű dolog.“

Legjobb volna, ha ezt a cikket nem hírlapiró írná. Hanem egy lovagias ember, aki írni tud s a hírlapírást ismeri

Az megmondhatná, hogy mi a hírlapiró.

Hasonlítaná talán ahhoz a nyughatatlan, izgó-mozgó rugóhoz, mely a közélet nagy óraszerkezetének egymásba fogódzó kerekeit mozgatja, hajtja. Néha siettet, máskor késlelteti, igaz, de a közvélemény szeme a sokfélekép járó órákra tekintve mégis tudja, hogy hanyadán van az idővel. Mert betudja már az egyik órának, hogy sietni szokott, a másiknak, hogy késlekedik. De meg nem áll soha, vagy ha megáll, kidobja a szerkezetből s másik rugót illeszt helyébe az órás.

Elmondaná talán, hogy a nagyközönség egyetemes meghatalmazásu ügyvédje, aki szabadon képviseli erkölcsi és anyagi ügyeinek tárgyalásain, véd- és vádbeszédeket mond, kérvényez és felelbezz, egyezségeket köt és bont, nyilvántartásokat vezet és mindezért más munkadíjat nem számít, mint azét a papirosét, melyet elfogyaszt. Néha még ez se folyik be egészen.

Amit peresít és behajt, az az ő megbízójáé, a közönségé egészen. A költség és a munka ellenben a magáé teljesen.

Ő rendezzi a közönség gondolatait,

csoportosítja, számbaállítja az ellenvetésekkel s kivonja belőlük az igazságot és a közérdek óhaját. Mikor reggel felébred az ország, asztalán találja a saját gondolkodásának logikus kifejezését a saját újságjában, rájön, hogy épen ezt gondolta ő is ebben a dologban, épen ezt akarta mondani, ha nem is ilyen lendületesen és megszerkesztetten, de a magva ez volt az ő gondolatának is.

Ez a lelkesedés az ő lelkéről van ime lekapva, ez a harag az ő haragja, ez az okoskodás az ő okoskodása, ez a hangulat az ő belső hurjának a megcsendülése, — igazán ördöge van annak az újságnak és az írónak, hogy így eltaláltak, hogy kifejezték ami éppen az ajkán volt már. A hírlapiró pedig akkor már a másnapi gondolatokban dolgozik csendesen.

Harcot folytat a saját fajával, haragot a közállapotok minden ellenségével, izgatja és töri magát problémák és konkrét esetek felett, odaáll testével és lelkével megfelelni azért, a mit nem a maga érdekében mondott, hivatalos órája belenyulik az éjbe és kenyere alig elég a nappalra. Mert ma már a hírlapírás pályája, hivatás, hogy ne mondjuk, hivatal s ennek az alkalmazott hivatalnokai minden tekintetben a kis hivatalnokok anyagi kategóriájába tartoznak.

Ők harcolnak a különféle fizetésemelések mellett, ingerülten vitatják a drága sági pótlékok szükségességét, rendezni kérik a lakberekét, sikra szállnak a nyugdíjak biztosítása, kegydíjak megszavazása érdekében s e közben eszökbe se jut, hogy az ő fizetésük emelésének nincs foruma, nekik drágasági pótlék nem jut, hogy laknak-e vagy nem, kit sem érdekel, nyugdíjra nincs igényük s a ki már erre vagy kegydíjra szorulna, az már nem aktív újságiró, kidólt kereszt, a melynek

senki sem süvegel s a ki mellett érdeklődés nélkül halad el az Élet.

Néha, a pihenő órák csendessége mégis előhossa ezeket a gondolatokat. Rendesen olyanok, kik nyugodtabb körülmények közt élnek s kik nem is számítanak e pályán anyagi biztosításokra, hanem a vér- és lélekrokonosság erős érzéseivel fűződnek, vonzódnak velők egy munkában dolgozó testvéreikhez, megérik az ő titkos érzésüket s elgondolkoznak rajta, hogy biz ez így van, és a hogy van: az nem jól van úgy.

Ilyen érzés sugallta most egy éve a kezdeményezőknak azt a tervet, hogy a vidéki sajtó hivatásos munkásai részére, a kiknek szorosán vett kenyere a hírlapírás, a közvélemény e névtelen alkalmazottjainak számára tőkét gyűjt nemzeti adakozásból, nyugdíjbiztosításuk és segélyezésük alapjául.

Az első év lelkes munkája 20.000 forintot eredményezett s e lelkes munkában dicsőséges szerepet vitt Torontálvármegye is.

Most a szövetség elnöksége elküldötte ismét a pártoló tagok 5 frtos nyugtáit s holnap kezdi meg velők körutját pénzbeszedőnk.

Arra kérjük a hírlapírók barátjait, fogadják barátságos arccal ezeket a nyugtákat, az újságírók jövője számára közvéleményileg megszavazott nemzeti ajándék papír-kötvényei ezek, melyek igaz, hogy más kamatot nem hoznak, mint hálát, de a mai ügyes-bajos, érdeklődözte világban ebből a gyengéd eszményi vagyomból is elfér egy-egy kis adag minden házban.

Sz—y Gy—a.

A „TORONTAL” tárczája.**Vágvölgyi csendélet.**

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Irtá: Dr. Klein Dániel.

Jelige: „Navita de ventis, de tauris
narrat arator,
Enumerat miles vulnera,
pastor oves.“

I.

A folyó.

Ama szilaj, vad kanyargós futásu folyót, mely az ujjabbkori mivelődés vívmányainak, a kormányok bölcs intézkedéseinek ellenére most is, mint emberemlékezet óta, rakoncátlan önkényes folytatja útját Magyarországon északnyugati határszélein, még a rómaiak jelesték a Vagus névvel. Ide s tova bolyongva partokat szakít, majd zöldelő szántókat áraszt el vagy szigeteket alkot, majd meg — kivált tavaszi olvadáskor — az útjában álló rozoga fahidakat megszántva, könnyű vállain odább viszi őket malmokkal s gazdálaltan tutajokkal egyetemben, — Komárom felé.

Pusztítva, rombolva az egyik félen, megtoldja azt olykor a túlsó oldalon; nem törődve kataszterrel, tekkönyvvél, boszantva földesurakat és parasztságot egyaránt, gyakran össze is veszi az őket, kenyékedve szerint más-más formát ad a legelőül szolgáló szigetnek, melyet két karjával villaszerűen körülölel vagy kisebb ágakat bocsátva szét, keresztül-kasul folyik rajta. A jó emlékező tehetőség hírében álló öregek szerint 40—50 évvel ezelőtt kitűnő káposzta- és kender földet álltak a mai meder helyén, s mig ugyan-

akkor a túlsó partokat mosva, ott fűzesek és nyárfák emelkedtek mecsarak és nádasok szomszédságában, addig most gondosan mivelt mezőkön cukorrépát s gabonát természet ugyanott a barátfalvi földmivelő.

A törvényt s hatalmat el nem ismerő Vág gondatlanul, meg megifjodó erővel halad tova természetjelölte övényein, büszkén lerázva válláról a kényszerabbonyt, melyet helylyel-közzel reá erőszakolt az emberi kéz, átugorva tüzes, tajtékzó paripa módjára, a mélysegből kiemelkedő óriási sziklatömböt, mely ujjába akad, sebes zugással elrohanva a karosú vashidak boltívej alól, melyek rajta elvezetnek.

Ójzongó fu ásaiban csak ama hatalmas sziklafal tudja egy pillanatra észre téríteni, melyen a Szt. Benedek templom romja emelkedik. Ez, mint valami ősi regsbeli óriás, elébe lép a szélső virgonének, mintegy azt hiáltván feléje: „eddig és ne tovább!” S az ekként megrendszabályozott folyó, pillanatra, szinte elszégyenülve lecsöndesül, ivalakban megkerüli a komor sziklaóriást, hogy rövid távolyira tőle újból megkezdje régi, vesszedelmes játékait. . .

S mint évszázadokkal ezelőtt, úgy most is megtartotta régi kísérőit: a napugárban eszűtfényű, szürkésfehér halászgémet, melynek visító hangja, mint úres palackok összecsendülése fennhangzik a magasban, hol lassu szárnycsattogással majd fel s alá száll, majd egyszerre kiléve szákmányát, nyilsebességgel lesurran a víz tüköréig, majd újból felszállva, csakély magasságban, gyors szárnylibbentéssel röpköd a víz felett; . . . s az árva-thurócmegeyi tapas tótót, széles karimájú síros kalapjával, hatalmas rézesattos bőrtüszőjével s idomtalan bocskorával . . . Es utóbbi sem hordja ám amugy hétköznapra; didergős, simankós időjárásnak kell beállnia, hogy a

derék a ty. fi ezen ősi ruhaneműt lábára öltse . . . Es ha járműve, a nagy, szálfákból összeillesztett tutaj, valahol zátonyra kerülve, megfeneklik, akkor nem törődve a dermesztőn hideg vízzel, nem gondolva influenszával, náthával, a legényesség, mint egy férfi, lehányja a bocsort lábáról, feltűri a gatyát, beugrik a vízbe s hatalmas dorongokkal, nagy erőmaggessítéssel kisegíti a tutajt kényes fekvéséből. . .

Ez aztán az igazi Kneipp kura! . . .

Es a szegény tutajos meg van elégedve soraival, csak legyen elegendő bagókészlete, mely megédesítse különben keserű életét; csak legyen kevés „spiritusz” szá, mely felelevenítse, a fagyos hidegtől megdermedt életerőket s egy kis tűz, melyen bőrig ázott tea-ét melegítse nedves ruháját, — habár nagyjából — megszántsa. S ha egy darabka napon süttött hussal, melynek eredetét ne kutassa senki — megadhatja módját az estebédnek, akkor szájában a kurta pipaszár túlsó végével, önelégülten hajtja fejt nyugalomra, nem gondolva a bizonytalan holnapra. . .

Pedig az csakugyan bizonytalan . . . A gonosz Vág e rézi, hü kísérőjét sem kiméli cselvetéseivel; a hirtelen megáradt folyó örvényeibe rántja a gyenge faalkotmányt vagy gondolatsebességgel egy kiálló fatörzshöz, egy hid pilléréhez taszítja s a mitsém sejtő hajós nyomtalanul elvész a habzó hullámokban . . .

Mily csodálatos, ez emberek egyike sem tud uszni.

. . . Ha sikerült a többieknek a szerencsétlenül járt bajtársat kihalászni, megállapodnak s baráti kegyelettel temetik el a folyó partján, a sűrű fűzesben.

E szertartás titokban folyik le; a szomszéd falubeliek, hogy határukra a jégesőtől megóvják,

HIREK.

Tájékoztató.

Február 9. A lázárkövi ny takarékegylet közgyűlése.
 Február 12. T. h. é. v. hivatalnokai táncestélye.
 Február 13. A beodra-karlovai tak.- és el. e. közgy.
 Február 13. A nagybecskereki keresk. betegsegélyző
 pénztár közgyűlése.
 Február 14. Közigazgatási bizottság ülése.
 Február 17. A kis-zombori segély-egylet közgyűlése.
 Február 17. Az istvánföldi tak.- és hitelegyl. közgy.
 Február 19. Nőegylet estélye.
 Február 20. A nagykomlósi népbank közgyűlése.
 Február 20. A Beodra-karlovai tak. és előlegszövet-
 kezet közgyűlése.
 Február 20. Az I. módosi hengergőzmalom közgy.
 Február 22. Kerékpárosok vig. estélye.
 Február 24. A fényi tak. és előlegszövetkezet közgy.
 Február 27. A nagybecskereki tisztviselő-egyl. közgy.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órá-
 tól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután
 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— A központi segélyző bizottság ma
 délelőtt Rónay Jenő főispán elnöke alatt ülést
 tartott. Jelen voltak: dr. Dellimanics alispán,
 gróf Bethlen főjegyző, Steinitzer Géza, dr. Brájer
 Lajos, ifj. dr. Demkó Pál és Marton Andor.
 Elnök bejelenti, hogy a központi főszolgabírónak
 100 frtot és Reitter Oszkárnak nyugtájára 20
 frtot kiutalványozott, továbbá hogy Czrepaja köz-
 ség által adományozott és Nagybecskerekre kül-
 dött 6 zsák tengerit és 1 zsák lencsét a polgár-
 mesternak adta át a levesosztó konyha részére.
 A bizottság a bejelentetteket tudomásul vette.
 A zombolyai főszolgabíró kezeihez 500 frt és
 a pancsovai főbíró kezeihez Borcsa község ré-
 szére 118 frt 50 kr., a nagybecskereki inségesek
 részére a polgármester kezeihez 200 frt utal-
 ványoztatott. Ezután teljesítendő munkákra ka-
 matmentes kölcsönként utalványoztatott: Bárá-
 nyos községnek 625 frt, Vég-Szent-Mihály 1000
 frt, Alibunár 1000 frt, Sándorfalva 250 frt, Kis-
 Margitta 250 frt, Torda 500 frt, Csebzsa 250 frt,
 Szerb-Ittebének 1000 frt.

— Két község nyomora. Istvánvölgyről
 írják lapunknak: Ha van a vármegyében község,
 melyre a szomorú emlékü 1897. év sulyos csapást
 mért: ugy első sorban Istvánvölgy és György-
 háza községek említhetők fel. Ezen két község-
 ben 1897. év tavaszán a föld árja az összes
 öszi vetéseket megsemmisítette, a tavaszi vetések
 pedig a tartós szárazságnak estek áldozatul s
 így ezen két községnek s az oda tartozó uradal-
 maknak 1897. évben szenvedett összes kára
 908.480 frt. Ha még tekintetbe vesszük azt,
 hogy a gazdák kénytelenek voltak 11-12 forin-
 tos magot beszerezni, s nincs egyetlen gazda, ki
 azzal dicsekedhetné, hogy van kenyere ujja;
 ha tekintetbe vétetik továbbá a kenyér drága-
 sága s az, hogy nincs olyan munka, melyből a

nem engednék meg az idegen vízi hulla elása-
 tását.

Csak a hallgatag korezmáros sejt valamit
 a dologról; egynéhány deszka fejében ő szolgál-
 tatta a halotti tor illendő megülésére szükséges
 pálinkát . . .

Csak nagy későn szimatolják ki a rémtör-
 ténetet a kulcsárfalvi pásztorgyerekek, kik a
 községbeli marhát őrzik a szigeten . . .

S ezen idő óta kísért a szegény tutajos
 szelleme a Vég partján, rémületben tartván a
 kishitű kulcsárfalvi népet . . .

II.

A falu népe.

Vizkereszt napja van. . . A külömben
 csöndes Kulcsárfalván nagy sürgés-mozgás, szo-
 katlan élénkség uralkodik.

Csoportosan tódulnak az emberek a bíró
 háza elé; a buzgó Sുകala Peczech Gáspár, ki
 harangozó, erdőkerülő és falusi szolga egy sze-
 mélyben, csöndíti össze a népet — bírói pa-
 rancsra.

Nagy és közérdekű dolgok fognak ma
 végbemenni: községi pástor, kondás-, és éjjeli
 ör-választás lesz.

Meglátszik a Gáspár apó ráncos arcán és
 apró, pislogó szemein, hogy bizony nem csekély
 fontosságú ügyek azok, melyekben ő ma buzgól-
 kodik . . .

Hogy őt, a világlátott embert, ki nyolc
 teljes évig híven szolgált a „császári“ s a talján
 háborút is végig harcolta, ki immár harminc
 esztendeje szolgálja a jámbor kulcsárfalviakat
 reggeli és esti imára s az adópénzek befizetésére,
 a ki egy emberöltő óta méri a pálinkát a községi
 üléseken és a perek elintézése alkalmával, hogy
 őt ma újból megválasztják, az „több mint bi-
 szonyos“ . . .

napszámmal foglalkozó mezsei munkások élelmü-
 ket megkereshetnék, s hogy ezen két községnek
 nincs annyi vagyona mint adóssága, s a közkia-
 dások egysége az állami egyenesadó egységét
 túlhaladja, tehát a községnek nincs módjában
 az inségesek eltartásáról saját hatáskörében
 gondoskodni: akkor némi halvány fogalmat
 szereshet magának a szemlélő arról, hogy milyen
 inség dulhat a fentnevezett két község lakosai
 között. A községek képviselőtestületei a napok-
 ban gyűltek össze tanácskozáásra, megvitató
 azon módozatokat, melyek szerint az éhező és
 önmagukon segíteni nem tudó lakosok nyomora
 enyhíthető volna. Ezen gyűléseken, figyelemmel
 a községek már amúgy is sulyos anyagi viszó-
 nyaira, elhatározták, hogy mindkét községben
 segélyző bizottságok alakítsanak, mely bizottsá-
 gok tagjai gyűjtő ivekkel láttnak el azon cél-
 ból, hogy adományok gyűjtése útján válják lehe-
 tővé a nyomornak némiképen enyhítése az össze-
 irt istvánvölgyi 413 és a györgyházi 246 lélek
 böll álló inségeseknél. Egyben jegyzőkönyvi
 köszönet szavaztatott Gróf Karácsonyi Jenő
 urnak azon nemes tetteért, hogy legelső volt, ki
 a segélyre szorultak nyomorán enyhítendő, az
 istvánvölgyi inségesek között 201 kgr. rizet és
 70 frt készpénzt, a györgyháziak között pedig
 251 kgr. rizet és 101 frt készpénzt, — valamint
 Dungyarszky László urnak, ki az istvánvölgyi
 inségesek között 40 méter m. kukorica lisztet
 osztatott ki.

— Sarah grófné. A szerb mükedvelők
 tegnap este másodsor adták elő Ohnet György
 híres színművét. Ezuttal a közreműködők a jó-
 tékonyság szolgálatába állottak, amennyiben az
 előadást Rónay Jenő főispán védnöksége alatt
 az inségesek fölszorgatására tartották meg. A
 jótékony cél s az első előadás nagy sikere és
 híre megtöltötte a színház nézőterét teljesen, s
 ami legérdekesebb, tulnyomó részben a község
 magyar volt, amely épp oly elismeréssel adózott
 a mükedvelőknek, mint az első előadás közön-
 sége. S a tegnapi előadás még szebb, még jobb
 volt. Sebb volt, mert a színpadot Petrovits
 huszárszázados nagy műziséssel és gondnal ren-
 dezte be, a közreműködők pedig már ismert uton
 baladva, otthonosabban érezték magukat. Leg-
 nagyobb tetszést Popovics-Péczi Olga
 urhölgy aratta, de méltó elismerésben részesül-
 tek a főbb szerepet játszó ifj. Mateics Milán
 és Dankulov Péter urak, valamint kisebb
 szerepeikben Serdics Mariska, Popovics-
 Péczi Mária, Mateics Milena, Maximov
 János urhölgyek s a közreműködők urak mind.
 Az előadás után a közreműködők az est sikeré-
 nek örömeire a legjobb hangulatban késő éjjelig
 mulattak együtt a Rózsa szálló éttermében.

— Álarcosbál. A nagybecskereki munkás-
 képző- és társas-egylet folyó hó 19-én „Piccolo
 álarcosbált“ rendez az Ellmer-féle vendéglőben.
 Belépti díj személyenként 60 kr.

Bezzeg nincs oly rendjén a Kusnyérka
 Csvirik Adám gazd'uramnak dolga, ki a bakter
 és sirásó egyesített tisztségében öszült meg . . .
 Erzi, hogy napja alkonyul; a kulcsárfalvi köz-
 vélemény, élén a bíróval, határozott állást fog-
 lalt ellene.

— Hja, megszédte magát a vén Csvirik s
 mióta a félreuzgon fekvő kis viskóját uri háznak
 is beillő tanyává alakította s zálogba tett föld-
 jeit sorba kiváltotta, most már el lehet a bak-
 terség nélkül is . . . Válaszszuk meg Skripala
 Suchták Janót, ki bár egyik lábára sántit és
 félszemére vak, mégis jobban fog örködni há-
 zaink felett . . .

Vajjon mi idegenítette el a bíró szívét a
 vén Csviriktől, aki mindig híven járt el hivata-
 lában s a ki a légynek sem vétett?

Hajh! ki igazodhatnék el a gonosz csel-
 szövések utvesztő kertjében, ki ismerhetné a
 fondor diplomácia titkos szárait, melyek fogva
 tartják a csöndes falu kis világát ép úgy, mint
 a nagy városok befolyásos köreit?

Tény az, hogy Csvirik Adám kis jussát az
 apjáról átszármasztott adósságtól tisztára mosta,
 hogy munkássága és józan életmódja folytán bi-
 zonyos anyagi jólétre is szert tett, mi által szom-
 szédjai előtt irigység tárgyává lön; az is tudva-
 levő dolog, hogy valahányszor, bár a fináncok
 tudtán kívül, halat fogott, abból soha egy nyá-
 pic keszegecskét sem juttatott a bírónak, vala-
 hányszor disznót ölt, pedig csak nemrég vágott
 le egy métermázsányi mangalicát, soha parányi
 hurkával sem tisztelt meg a község előljáróját.

Es pedig örege hiba még olyan bakter ré-
 széről is, ki már akkortájt szedte ujevkor a
 házanként járó 3/8 mérőnyi árpát, a szelet szá-
 on nát s az ünnepi cipót, mikor Kvókala uram még
 vékony síheder volt.

(Vége köv.)

— Akinek gyilkolás a szenvedélye. Zeé
 Antal, országszerte körözött közveszélyes elme-
 beteg a napokban önként jelentkezett a pancso-
 vai bíróságnál, hol letartóztaták és átküldték
 illetőségi helyére, Sztarcovára. Kalandos életé-
 ről a következő részleteket írja levelezőnk:
 Szüleit, kik jómódu emberek voltak, korán el-
 vesztette s ő maga gyámjára bízva már 17 éves
 korában teljesen elzüllött. Kerülte az emberek
 társaságát, folyton künn kóborolt a pusztaságo-
 kon, vadászgatva néha éjjeleken át is. Végre el-
 határozta, hogy elhagyja faluját és más országba
 megy lakni. Magához vett néhány fegyvert s
 utnak indult. Már a harmadik falu határában
 járt, midőn ráesteledett a Gephardt-féle pusztán,
 a melyen egy öreg pár lakott. Ezek eleinte vo-
 nakodtak, de később mégis befogadták éjjeli
 szállásra a fegyveres vendéget, sőt a ház ura átadta
 neki saját ágát is. Reggel jókor fölkel az asz-
 szony, hogy reggelit főzzen a vendégének, mikor
 Zeé utána sompolygott a konyhába s minden
 ok nélkül lelőtte. A fegyver dörrenésére kifutott
 a férfi is a szobából, a kire Zeé szintén ráfogta
 a fegyvert, de csak a karján sebezte meg. Az-
 után megszökött, de két nap mulva már letar-
 tóztaták a csendőrök a révaufalusi uton. A
 pancsovai börtönben azonban egy szép napon
 hült helyét találták Zeének, ki azóta folyton
 idegen országokban bolyongott, míg végre most,
 öt esztendő mulva, önként jelentkezett. Soha
 senki sem tudott nyomára akadni egy pillanatra
 sem — mondja az agylágyulásban szenvedő
 gonosztevő — bár Szerbiában is elrendelték or-
 szágos köröztesését, mivel egy közlegelőn meg-
 gyilkolt három alvó gyermeket. De ha már el-
 ítélve kell lennie, a saját hazája földjén akarja
 leültni a büntetését.

— Hópelyhek. Olyan mindenik szem, mint
 egy gyémántos ezüst, icsi pici ordócska. Csak-
 hogy nincs a világnak az a híres ötvöse, a ki
 ilyen gyönyörűséges filigrán kereszteteket, csilla-
 gokat ki tudna mesterkedni. Minden egyes
 gyémántos ordócska külön-külön stílus remek,
 mű, a minek minden sugara, része, porcikája
 oly utólráhatetlen művészetrel van véve, dom-
 borítva, élezve, csiszolva, csipkézve, hogy e
 technikai s artisztikai tulfinomságuknak még
 csak teljes megfigyelésére is tudatlanok a mi
 durva érzékeink. Benvenuto Cellini leggyöngé-
 debb eszméjének legeszeményibb formációja a
 nagyító üveg alatt nehézkes kovácsmunka a
 legfelsőbb régiókbeli ötvösségek, tucatmunkái-
 hoz: a hulló csillagokhoz képest, amelyek bár-
 mekkora nagyítás mellett is mindig a legteké-
 letesebb, legfinomabbalakok. A kik kora reggel,
 kapunyitás előtt mérik az aszfaltjárót: csilla-
 gokon járnak-kelenek. Brillantos ezüst ordók
 milliárdjai ropognak a cipő talpa alatt . . .
 Jaj annak, a mire az ember rátapos, kivált ha
 a megtaposott valami gyöngéd, valami szép,
 valami fehér, legyen az becsület, szüzesség —
 vagy hó, az ember azt mind sárrá és szennyé
 tudja taposni. Így járnak a tiszta, kristály hó-
 pelyhek is, a miket a jókedvű angyalok teli
 marokkal szórnak le az égből. Ékeasságnek szállt
 le a sok fényes kristály csillag . . .

— Ongyilkos huszár. Már ismét ongyil-
 kossá lett egy huszár. Ez már az ötödik. Rövid
 négy hónap alatt, hogy a huszárság Pancsovára
 érkezett, egymásután pusztul el egy-egy élet a
 huszároknál. — Nándor János közhuszár f. hó
 2-án este fél 9 órakor az istállóban fejbe lötte
 magát. A golyó a koponya jobb oldalán men-
 tbe és a baloldalon kijött. Nagy izgatottsággal és
 felháborodással tárgyalja a város polgársága a
 sűrűn egymásután következő ongyilkossági ese-
 teteket. Itt már nem honvégy kergeti halálba a
 szegény huszárt. És beszélnek megdöbbentő rész-
 leteket kegyetlen bánásmódról. — Erdekes fel-
 sorolni, mily időrendben történtek az ongyilkos-
 ságok. Itt következnek: 1. okt. 19-én Bárány
 János halasi születésű közhuszár, 21 éves, fel-
 akasztotta magát. 2. okt. 26-án Kazsa János
 pusztapáteri születésű közhuszár, 21 éves, fel-
 akasztotta magát. 3. december hóban is fel-
 akasztotta magát egy közhuszár, de idejekorán
 észrevették és levágták. 4. január 17-én Kiss
 Sándor, szanki születésű 21 éves közhuszár, fel-
 akasztotta magát. 5. február 2-án Nándor János,
 szt.-monostori születésű 21 éves közhuszár,
 agyonlőtte magát.

Törvényszék

Az eleméri vérengzés.

A védelem.

Három okos, szép védőbeszéd hangzott el ma délelőtt a törvényszék végtárgyalási termében, melyek mindegyike külön-külön oldalról világította meg a bonyolult büntügyet. A három beszéd közül nemcsak sorrend, hanem tartalom és forma tekintetében is Dr. Kardos Samu beszédét tesszük első helyre, mert a fiatal védő ezzel egyszerre az első kriminilisták közé emelkedett. Nyugodt, szenvedély nélküli hangon védte Iszákov Misa bírót, a kivel szemben nem nyert beigazolást, hogy felbújtotta volna a népet. A többi vádlott jól tudja, hogy könnyít saját scrán, ha mindent csak Iszákovra fog rá s innen magyarázható meg az a szinte nevetség számba menő viselkedés, melyet a bíró tanusít, mikor olyan cselekményeket is tagad, melyek véghezviteléhez joga volt.

Beszéde kezdetén általánosságban foglalkozott a szocializmussal s kijelentette, hogy ennek a szomorú kimenetelű ügynek mélyebben gyökerező okai vannak. A közlebbi okok közül elég fölemlítésre az a tény, hogy Löwi a nép munkája és hátránya árán akarta elősegíteni a saját jólétét.

A tanúk vallomásából nem hisz el semmit, különösen áll ez Milosev Miladinra nézve, a ki egész mesét gondolt ki. A nép nem szerette szigorúsága miatt Iszákovot s avval gyanúsította, hogy meg van vesztegetve, innen a gyűlöletes viselkedés irányában; majd reflektál a vádbeszédre s néhány ügyes példával iparkodik bebizonyítani, hogy a jelen esetben nem történt a bíró részéről hatóság elleni erőszak, mert 10-én Iszákov volt az intézkedő közeg, a hatóság, — s önmaga ellen senki sem követheti el a fent nevezett vétséget.

Dr. Várady Imre, mint Milosev Miladin védője nagyrészt magáévá teszi a dr. Kardos által elmondottakat s különösen a csendőrökkel foglalkozik, mint a kik nem bírtak önálló intézkedési joggal, mert az intézkedő hatóság a bíró volt. Ha pedig ő egyszer kijelenti, hogy nem szabad löni, s mégis lönek, úgy átlépték a hatáskörüket, mivel a jelen esetben nem „katonai fegyelem alatt álló közegek”, hanem a bíró alá rendelt egyének voltak.

Dr. Kiss János éles szatírával kezdi beszédét, a melynek ele Löwi ellen irányul, a ki hatalmas ember létére tönkre teszi azt, a ki nem engedelmeskedik neki vakon s összeütközésbe jő vele. A jámbor elemérik abban a tévedésben voltak, hogy megtilthatják, mikép junius havában, nedves időben 34 ökr nehéz gazdagsági gépekkel keresztül vonulhasson a községi legelőn. Belátták, hogy tévedtek s meg is bánták tettüket, mert Löwi, a ki eleinte vesztegetni akart s később kvalifikálhatlan szemérmelenséggel gondoskodott más eszközökről, csupa dachból mégis megmutatta, hogy az ő akarata teljesül. Nem is tett úgy, mint a középkori rablólovagok, a kik bátran oda álltak az országotak szélére, hanem mások háta mögé bujva, alattomosan hajtották tettét végre s végül, mikor már megtörtént a vérengzés, mégis átvitette a gépeket a legelőn. — Ismerteti ezután a munkafeltételeket, melyek szerint az elemérik a legfényesebb körülmények között 6-8 frtért 18

napszámot végeztek, majd bizonyítja, hogy a hatóság elleni büntett tárgyi tényálladéka hiányzik.

Lapunk zártakor, délután 3 óra előtt Dr. Stern Lázár kezd beszélni.

Irodalom és művészet.

A V. H. O. Sz. estélye a M. Kir. Operában.

— Angot asszony leánya. —

— február 8.

A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége a legközelebb beiktatja cégét a fővárosi hasonló egyesületek és szövetségek sorába azzal, hogy saját nyugdíjalapja javára fényes estélyt rendez a M. Kir. Operaházban.

Ezt az estélyt előszörban a belügyminiszter előzőeken gavallérosága tette lehetővé, aki ugyanis a V. H. O. Sz. kértére készségesen átengedte a fiatal szövetség számára az operaházat.

Az estély rendezésére, mint azt annakidején megirtuk, Szávay Gyula elnökle alatt: Baráth Armin, dr. Brájer Lajos, Lenkei Lajos, Békefi Antal és Liptai Károly igazgatósági tagokból álló bizottságot küldötte ki a szövetség.

A bizottság — mint említettük e napokban fent járt Budapesten és hosszabb értekezletet tartott Káldy Gyulával, a Magyar Királyi Operaház igazgatójával, abban állapodván meg, hogy a közkedvelt és örökifju Lecoque-operettet: „Angot asszony leányát” adatja elő az Operaház elsőrendű tagjainak szíves közreműködésével.

Hogy ez az előadás milyen élvezetes és fényes lesz, azt alig szükséges reklám szócsépléssel emlegetni.

Elég legyen annyit felemlítenünk, hogy a címszerepet: Abrányiné asszony, a M. Kir. Operaház kiváló szubrett primadonnája játssza és hogy Abrányiné kívül részt vesznek még az előadásban: Kacsér Margit, Valent Vilma, Gábor Nelli, Arányi Dezső, Hegedüs, Ney, Kornay stb. Kiállítás tekintetében is párját fogja ritkítani az előadás. Az igazgatóság ugyanis lekötöztetvél előzőekenységgel ajánlotta fel a bizottságnak az Andée Cheniée ruháit, amelyek korhűség tekintetében pompásan illenek az Angot keretébe is.

Káprázatos ballet teszi még érdekessé a fejedelminek ígérkező operette-előadást, amely március 3-án lesz a M. Kir. Operaházban.

Miután nagyon valószínű, hogy a vidéken is nagyobb érdeklődés fog nyilvánulni a kiváló művelzet biztosító előadás iránt, az estély rendezésével megbízott hatos-bizottság gondoskodott arról, hogy dacára az árfelemelésnek, a helyárok ne legyenek túlmagasak, hogy így a fővárosban időző vidékiek is kivessék részüket a V. H. O. Sz. fényes estélyének élvezetéből. A legmagasabb páholyár 16 frt, míg a földszinti ülőhelyek csupán egy forinttal lesznek drágábbak az opera rendezés helyárainál.

A V. H. O. Sz. vidéki helyi bizottságai különben készséggel elfogadnak előjegyzéseket az „Angot asszony leánya” előadására és a mennyiben volnának jelentkezők, gondoskodni fognak arról, hogy a vidékről futazók a legjobb helyekhez jussanak.

A hatos-bizottság különben azzal az érdekes tervvel is foglalkozik, hogy az érdekes művészi eseményről értesíteni fogja az ünnepelelt operette kitünő szerzőjét és meghívja őt az operában rendezendő előadásra.

— Petőfi ünnep. A „Petőfi Társaság” a magyar szabadságharc ötvenéves jubileuma alkalmából már régebben készül, hogy a nagy korszak legnagyobb eszme hőseinek, a nemzeti költészet, a sajtószabadság legfénylőbb nevé bajnokának, Petőfi Sándornak emléket méltó dizzsel megülje, épen március 15-én. E nap volt az, melyen Petőfi és lelkes társai a nemzet kiváncsalmait magában foglaló 12 pontot és a „Talpra magyar” t a szabaddá tett sajtón cenzura nélkül kinyomatták. Az irodalom és nyomdászat ezen szoros kapcsának történelmi emlékeül a Petőfi Társaság összeköttetésbe lépett a nyomdász-főnökök egyesületével, hogy a nagy napot méltó módon együttesen üljék meg, országos irodalmi ünnepély rendezésével. Ez okból a Petőfi Társaság bizottsága és a nyomdász-főnökség együletének elnöke, s titkára már több értekezletet tartott e tárgyban, s azon megállapodásra jutott, hogy az ünnepélyt a fővárosi Vigadó nagytermében tartják meg március 15-ének délelőttjén, a nap emlékéhez méltó programmal, melyet Jókai Mór hosszabb felolvasása fog bevezetni. Petőfi ünnepét díszes követei ugyan csak a Vigadó termeiben. Magának a nagyszabású ünnepélynek rendezésében a Petőfi Társaságon kívül részt vesz a Feszty féle ünnepély-rendező bizottság, valamint az egyetemi ifjuság is.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése február 8.)

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén a napirend előtt báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be a póstatakarék-pénztár kamatozó betét-maximumának és tartalékalapjának felemeléséről.

Ezután áttért a Ház a földmivélségi tárca költségvetésének részletes tárgyalására.

Bethlen András gróf több rendbeli üdvös reformot ajánl.

Pichler Győző a Szabolcsvármegyében legújabbán észlelt szocialisztikus izgatás ügyében intéz kérdést báró Bánffy miniszterelnökhöz, mire a vita folytatását holnapra halasztották.

Zola pöre.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy ma folytatták Zola pörét az első naphoz hasonló érdeklődés mellett. Jogáskörökben biztosra veszik, hogy a pör igénybe veszi az egész hetet.

A tőzsdéről.

Budapest, febr. 8. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat mérsékelt, vételkedv korlátozva; forgalom 18.000 mm., árák tartósak. Kötöttett:

Rozs tavaszra	9:35—9:37
Buza márcz.-április	11:96—11:98
Tengeri május-junius	5:28—5:30
Zab	6:34—6:36

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak póstabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító)

120/5 - 10.1

378. szám. 1898.

132-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi január hó 12-én 1059. szám alatt kelt magas rendelkezésével a tiszai 96. sz. ugynevezett borjasi átvágás jobbpartján létesítendő bővítés és ezzel kapcsolatos töltés építési és hullámtérrendezési munkálatok céljaira T. Becse község határában elfoglalandó föld területekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás f. évi február hó 18 án délelőtt 9 órakor Török-Becse községében a község-házánál fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Török-Becse község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Kelt Nagy-Becskereken, 1898. január hó 24-én.

Torontálmegyei közigazgatási bizottság.

Főispán távol:

Dr. Dellmanics,
alispán.

Lakás.

A temesvári-utcában Klein Bernát-féle házban egy három szobából s mellékhelyiségekből álló lakás május hó 1-étől kiadandó.

Közelebbit Klein Bernát-féle liszt-kereskedésben. 142-33

6491|1898. szám.

149-3.2

Pályázati hirdetmény.

Aurelháza községében rendszeresített szülészeti állásra ezennel pályázatot nyitok.

Fizetése évi 60 frt és minden szülési eset után szedendő 1 frt.

Felhivatnak pályázni óhajtok, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. hó 28 ig nyujtsák be.

A választás f. évi március hó 1 én d. e. 10 órakor fog megejtetni.

Csene, 1898. február hó 4-én.

Uzbasich Gáspár,
főszolgabíró.

Kiadó lakás.

A nagybecskereki takaré- és előlegylet intézeti házában

egy szép utcai lakás

villanyvilágítással berendezve, f. évi május hó 1-től kiadandó.

154-2.2

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Alulirott házában (Mellencei-ut 2897.) egy hat lakószoba, 2 cselédszoba, fürdőszobával és minden szükséges mellékhelyiséggel ellátott lakás f. évi november 1-től kiadó.

Menczer Lipót.

(143-4.2)

Gutsverpachtung.

Das Metropolitan Domkapitel der Agramer Erzdiözese verpachtet die demselben gehörige herrschaftliche Domäne Módos im Torontaler Comitate gelegen, im Flächenmasse von circa 10200 Katal Jochen verschiedener Kulturen sammt allen dazu gehörigen Gebäuden auf die Dauer von 12 Jahren, d. i. vom 1. Oktober 1898 bis zum 30. September 1910. Die näheren Pachtbedingungen können in der Kanzlei des Agramer Metropolitan-Domkapitels in Agram Kaptol-Nr. 29 und beim herrschaftlichen Kontrolsbeamten Anton Hirsch in Módos eingesehen werden. Den Offerten, die bis längstens 4. März Mittags beim Agramer Metropolitan-Domkapitel in Agram zu überreichen sind, ist ein Vadium von 50% des angebotenen jährlichen Pacht-schillings bar oder in ungarischen, oder in österreichischen Staatspapieren beizulegen, weil sonst das Offert keine Berücksichtigung findet. 148-3.2

(Nachdruck wird nicht honorirt.)

7718 sz. tkv. 1897.

121-1.1

Arverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. jbiróság mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Fischer Mór perlaszi lakos javára 65 frt tőke, 17 frt 10 kr eddigi, 8 frt 65 kr jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t. cz. 144. §-a alapján s 146. §-a értelmében és a 156. §-ának figyelembe vételével Mijatov Mita perlaszi lakos ellen, az ezen kir. jbiróság területén Perlasz község határában fekvő és a perlaszi 2441. számú tkvi lapon foglalt:

1. 126 □ öl házhely rajta épült házra 112 frt.

A perlaszi 2698. sz. tkvi lapon felvett:

2. 1 dűlbeli 83 hrsz. 1 hold I. oszt szántóra 154 frt.

3. 2 dűlbeli 83 hrsz. 1 hold I. oszt. szántóra 197 frt.

4. 58 hrsz. 457 □ öl szőlőre 64 frt becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés a kir tkvi hatóság hivatalos helyiségében 1898. évi május hó 28-án d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint a Perlasz községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez letenni.

Perlaszon, a kir. járásbiróság tkvi hatóságnál 1897. évi november hó 20 án.

Tóth,
kir. aljbiró.

Cooper Cooper & Co L^{td}.

London (26-5.5)

a legfinomabb eredetű

CEYLON-TEÁJÁT

árusítja az

Angol-Gyarmat Társaság

BUDAPEST, V. Perczköz 4. sz. (A Fürdő utca és Mérleg-utca között.)

Árjegyzékkel kívánatra szolgálatunk.

Yidékre megrendelés fél kgr. és nagyobb mennyiségben bérmentve szállítatik.

Városunkban kapható:

WATZKE F. urnál.**KÖHÖGÉS,**

rekedség és elnyájkasodás ellen a legjobb hatású szer a RETHY-féle

penetelü-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 50 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld.

RETHY BÉLA

gyógyszerész B. Caabán.
Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén a ábrásom látható.

12 6.8

A Dr. EGGER-féle**Injectio Hamamelis Virginica**

a leghatásosabb külszer (befecskendezés) férfiak és nőknek, új és idült folyások, valamint csőbántalmak orvoslására. A Hamamelis Virginica tropicus növény rendkívüli hatása a nyákhártyára orvosiilag már régen el van ismerve, úgy hogy ezen különben is szerencsés összetételű Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2-3 üveg használata a legmekcsobb bajt tetemesen javítja, illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előlegez beküldése mellett postán bérmentve: 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üveg 1 frt 75 kr., 3 üveg 2 frt 45 kr. 13/c-99

Főraktár:

Gyógyszertár a „Nádor“-hoz

BUDAPEST, VI., Váci kőrut 17.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmaztatik küszvényél, csúznál, tag-szagattásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több ki-sebértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók. RUDOLSTADT (Thüringia).